

kétféle olyan hatását érzek, amelyet nem tartok jónak. Óhatatlanul, kimondva ki-mondatlanul úgy érzem, a művészeti tanács „ízlésrendőrséggé” is válhat, s uniformizálhatja ezt a területet. S nem azt mondom, hogy ez egyértelműen rossz irány, hiszen valószínűleg rangos művészek lesznek tagjai a grémiumnak, de legalább ugyanannyi, szintén rangos művész nem fog benne helyet kapni... A színházakban, zenekarokban működő Művészeti Tanácsokkal sem értek egyet igazán, mert lehetőséget adhatnak, a felelős döntés felelősségének elmismásolására.

I A tanácsot én inkább fékrendszernek érzem a politikai akarattal szemben...

Valóban az lenne, ha a törvény nem feltételes módban fogalmazna, s nem azt mondaná, hogy a miniszter figyelembe veheti, annak alapján dönthet... Ha, tegyük fel, a tanács kétharmadánál többen javasolnak valamit egyöntetűen a miniszternek, akkor azt el kell fogadnia. Legyen köteles teljesíteni. Ne mond hasson mást, mint a tanács, hiszen ha ez tényleg irányadó testület, akkor legyen kötelező, amit mond. Ebben az esetben valóban regulátori szerepkört töltene be. Az egyéb rendelkezésekkel is

akad gondom. „Fizető nézőszám azon magánszemélyek száma számít, akik belépőt vesznek”. Ha egy bank vásárolja meg a jegyeket, akkor az általa küldött emberek már nem fizetőnézők? Az opera definíciója például nem sorolja fel sem a karmestert, sem az ügyelőt. Azt javasoltam, hogy kerüljön bele a szövegbe az is: minden olyan közreműködő, akit a rendező szükségesnek tart. De hiába adtam be módosító indítványként, nem vették figyelembe... Ha ilyen hibákat találni benne, akkor mit gondoljak a törvény egészéről? A legnagyobb botrányt pedig az a pont kavarta, hogyha valakinek a munkaszerződésben megállapított előadásszámának legalább a felében nem tud feladatot biztosítani a művészeti intézmény – mert megváltozott a koncepciója –, akkor attól meg lehet válni... S bár sokan tiltakoztak ellene, ez a pont is változatlan maradt... Nem inkább olyan darabokat kellene műsorra tűzni, amelyek a társulat tagjai között kioszthatók? S egyébként is, ki dönti el, hogy beleillik-e a koncepcióba? S ez hogyan vonatkozik a zenekarokra, hiszen karmesterekről is szó van... Ahogy annak is természetesnek kellene lennie, hogy az, aki felmegy a színpadra, külön díjazásban részesül. Ne feltételes mód rendel-

kezzen erről. Kérdés persze az is, mi lesz a Rádiózenekarral, a MÁV Szimfonikusokkal, a Danubiával vagy a Filharmóniai Társasággal. A meghallgatáson felvettem azt is, hogy a minisztériumban külön létre kellene hozni egy olyan osztályt, amely ezekkel a zenekarokkal foglalkozik... Elszomorító-nak tartom a helyzetet. A társadalom megtartó ereje a kultúrája, az anyanyelve, az oktatása. Ha ezeket a legkisebb sérelem is éri, akkor ez a seb alapjaiban támadja a társadalom fennmaradását, reprodukáló képességét. Továbbra is az a meggyőződésem, hogy jobban együtt kellett volna gondolkodnunk a kultúra ma betöltött szerepéről. Érdeklődéssel várom egyébként, hogy a képzőművészeti szervezetek mikor jelentkeznek, hogy nekik is kell egy törvény. S hol az irodalom, hol vannak az írók? Az a baj, hogy nem érzem azt a törekvést, hogy a társadalom legmélyebb rétegéig le akarnák pumpálni azt az erőt, amit a kultúra jelent. Olyan oktatási és kulturális stratégiát kell kialakítani, ami nem enged nem részt venni a művészeti életben. Olyan társadalmi közhangulat kell létrehozni, hogy mindenki a mindennapjai elengedhetetlen részének tartsa a kultúrát.

R. Zs

Szakmai vélemények az előadó-művészeti törvényről

Victor Máté műfajilag is nyitottnak tartja a törvényt

„Kizárja a lobbizást, erőszakoskodást, ügyeskedést”

Az előadóművészeti törvény végrehajtási utasításának megfogalmazásában is részt vesz Victor Máté, a Magyar Zenei Tanács elnöke.

Bár nem teljesen elégedett a szabályozás végső változatával, úgy véli, örvendetes, hogy végre egy törvényben helyet kapott a zene szó is. Annak is örül, hogy sikerült belevetetni a szabályozásba a nagyobb létszámú népi koncertzenekart és a jazz-bigbandet is. Ahogy azt is fontosnak tartja, hogy a törvénnyel olyan munkajogi rendelkezések is születtek, amelyek tisztázzák, és végre megfelelő módon szabályozzák a művészek speciális munkaidő-beosztását.

■ *Úgy hallottam, Ön is kissé csodálkozva olvasta a törvényt elfogadott, végső verzióját...*

Tudomásul kell vennem, hogy sokan dolgoznak egy törvény megszületésénél, s mindig van, aki utoljára nyúl bele a formálódó szövegbe. Persze az, aki egy korábbi fázisban elfogadtatott egy gondolatot a többi partnerrel, s később azt látja, hogy az teljesen – akár ellenkezőjére – megváltozott, eléggé meglepődik. Az első pillanatban én is dühös voltam. De be kellett látnom, hogy az utolsó szót a parlamenti frakciók mondják ki, s minden pártnak megvannak a maga külön „privát” szakértői és személyes szakmai kapcsolatai. Így néhány ponton felülírták – az egyébként széles szakmai fórumokon elfogadtatott, kidolgozott – javaslatainkat. A lényeg azonban az, hogy született egy törvény, ami nagyon sok mindent szabályoz, olyan dolgokat is, amelyek eddig önkényes döntések nyomán dőltek el. Az új szabályozás mostantól több ponton kizárja a szubjektivitást, a személyes kapcsolatokat, a lobbizást, az ügyeskedést és az erőszakoskodást. Ha csak egyet is lépünk ebbe az irányba, az már nagy eredmény. Végre van egy törvény, ami a zeneművészet egy területét szabályozza. Óriási dolog az, hogy egyáltalán a „zene” szó, szerepel egy törvényben.

■ *Milyen visszhangjai vannak az elfogadott törvénynek?*

Egyelőre még semmit sem hallottam. Úgy érzem, mostanra már mindenki belefáradt a folyamatos változások figyelemmel kísérésébe, s kevesen tanulmányozták az elfogadott, végső verziót. Azért arról se feledkezzünk el, hogy egy muzsikussá számára az ilyen jogi szövegezés olvasása pokoli kínokat jelent...

■ *Melyek azok a pontok, amelyekben nem sikerült érvényesítenie az elképzeléseit?*

Ami nekem nagyon fáj, az az, hogy nem sikerült teljesen tisztán keresztülvinnünk azt a törekvésünket – ami abszolút szakmai igény –, hogy a zenekarok, énekarok legkedvezőbb, legjobban támogatott kategóriába való besorolásának egyik feltétele az legyen, hogy állandó összeállításban működjenek. Hogy az együttes létszámát a minimum egy éves vagy tartós szerződésben, folyamatosan foglalkoztatott muzsikusok adják. Ez a meghatározás arra módosult, hogy a koncerteken közreműködő zenészek átlagos száma... Persze

részben esztétikai vita az, hogy egy zenekar minőségét mennyiben határozza meg, hogy ugyanazok ülnek egymás mellett estéről-estére, akik az évek, évtizedek alatt összecsiszolódtak, vagy olyan társulatról van szó, amelyben a legkiválóbb muzsikusok játszanak, de csak akkor találkoznak először. Mindkettő hozhat akár jó eredményt is. Mi azonban abból indultunk ki, hogy egy zenei együttes hosszú távú működésében fontos minőségi garancia az összeszokottság, tehát az állandó felállítás. Ezt szerettük volna érvényesíteni a törvény szövegében. Nem sikerült... A másik, ami bizonytalanságot szül bennem, hogy a fizető nézőszám befolyásolja a majdani támogatást. S itt nagyon különbözőek a feltételek, aszerint, hogy mekkora a város, a koncertterem... Mindez nem teszi egyenlő helyzetűvé az együtteseket, s ezt a törvényben nehéz lenne cizellálni. Itt is érzek tehát egy gyenge pontot, de ez sem a mi ötletünk volt. Persze elfogadom, hogy a logika azt kívánja, ha közpénzből működtetünk egy együttest, akkor annak legyen közönsége is. Úgy látom azonban, hogy ez a jelenlegi megoldás nem teljesen igazságos. Megnyugtató viszont mondhatom, hogy az állami támogatásnak csak kis hányadát befolyásolja a nézőszám. A végrehajtási rendeletben, ami éppen most alakul, azért van még lehetőség a fizetőnéző-szám kvótája terén olyan számban megegyezni, ami igazságosabb és teljesíthetőbb irányba tereli az alkalmazást.

■ *Mi okozza a legtöbb gondot a végrehajtási utasítás szövegezésében?*

Éppen ezeknek a feltételeknek a konkrét megfogalmazása. A törvény csak azt írja elő, hogy mely szempontokat kell figyelembe venni a regisztrációnál, valamint a támogatások elosztásánál. De hogy konkrét részleteiben ezt hogyan alkalmazzák, hogy mit várnak el számszerű mutatókban az együttesektől, az a végrehajtási utasításban szerepel csak. Ezek meghatározását talán még némileg befolyásolhatjuk. A regisztrációra vonatkozó végleges verzió egyébként februárban meg kell, hogy születessen.

■ *Mint a könnyűzenei műfaj elkötelezettjének, nem hiányzik Önnek ez a terület a törvényből?*

De hiszen lehetőségként benne van. Az például kifejezetten a mi javaslatunk, az én egyik vesszőparipám volt – és sikerült is elfogadtatnunk –, hogy a törvény szabá-

lyozása alá tartozzanak a népi koncertzenekarok és a bigbandek is. Persze csak, ha a szigorú, mindenkire érvényes kritériumoknak megfelelnek. Műfajilag tehát ezirányban nyitott a törvény, s ennek szükségességét nem is vitatta senki az egyeztetések során. De azért a legfőbb pozitívumnak azt tartom, hogy sikerült szakmai és számszerűsített kritériumokat felállítani, amelyek szabályozzák a támogatás elosztását. A keretösszeg mértékébe ugyan nem tudunk beleszólni, azt a Parlament szavazza meg évenként a költségvetési törvényben. Viszont az elosztási arányokban mostantól személyes kifogások alapján nem lehet beleszólni. Ami szintén nagyon fontos, hogy temérdek olyan munkajogi rendelkezés is született, amely tisztázza ezeknek az együtteseknek az egészen speciális működési formáját. A művésznek ugyanis – még ha napi nyolc órában dolgoznak is – azt egészen más időbeosztásban teszik, s ezt figyelembe is veszi a törvény. Úgy érzem, rendkívüli kedvezményeket sikerült kiharcolni számukra. Például; hogy nem lehet öt évnél hosszabb ideig határozott idejű szerződésekkel foglalkoztatni egy színészt. Azt meghaladva határozatlan idejűre kell módosítani a szerződését. Ez komoly szakszervezeti diadal, akárcsak az, hogy a szokásos végkielégítésen túl még – jobb esetben – akár egy évnél pluszjövédelmet kap, ha netán felmentik státuszából.

■ *Mikor lesznek érzékelhetőek a törvény hiányosságai?*

Már a regisztráció során biztos, hogy felmerül majd jónéhány probléma. Az úrlapok kitöltése gondot fog okozni. Meg kell érteni, tanulni mindenkinek ezeket az új szabályokat. Biztos, hogy lesznek felfordulások. A támogatás elosztása viszont egyszerű lesz, hiszen a beérkező adatok alapján könnyű lesz kiszámítani az összeget, ami jár. Mindenesetre kell egy-két év hozzá, amíg mindenki kiismeri a rendszert, s igyekszik – akár még a művészeti programjával is – ehhez alkalmazkodni. Ez az alkalmazkodás nem lesz ellenünk, hiszen fontos ügyként szorgalmaztuk, hogy szempontként szerepeljen az ifjúsági hangversenyek száma, a kortárs magyar művek bemutatása. S ha emiatt – önző anyagi érdekből – valamelyik zenekar több ifjúsági koncertet fog adni, több új magyar művet fog játszani, afölött nem fogunk bánkódni.

R. Zs.

Kovács Géza, a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár főigazgatója

„A zenei szakma döbbenettel figyelte, hogy ez a szakmai törvény hogyan vált különböző politikai játszmák játékszerévé...”

„Amikor először felmerült az ötlet, hogy a terület átláthatóbbá tétele miatt a film-törvény után színházi törvény is szülessen, kollégáimmal együtt magam is igyekeztem mindent megtenni azért, hogy ez a szabályozás a művészeti élet lehető legszélesebb spektrumát fogja át, s a színház mellett a zene és a tánc műfajára is vonatkozzon. Szerencsénk volt, hiszen a színházi szakma erős érdekérvényesítő képessége is sokat segített abban, hogy ezt a kezdeményezést sikerre vihessük.

Bár a törvény csak részben vonatkozik a Nemzeti Filharmonikus Zenekarra és Énekkarra, hiszen mi a központi költségvetés része vagyunk, nagyon örülök, hogy végre megszületett. Ez ugyanis egy olyan, irány- és mértékadó törvény, amely alapfogalmakat definiál. Eddig csak a közalkalmazottakról szóló szabályozásból vonatkozott a zenészekre néhány paragrafus, de az messze nem foglalkozott ilyen mélységben a munkaügyi és az egyéb kérdésekkel.

Most már Magyarországon hivatalosan előadó-művészeti intézményt csak ezeknek a szabályoknak a betartásával lehet létrehozni és működtetni. Végre törvény kezeli, honorálja azt a rendkívüli munkaidő-beosztást is, amely alapján a művészek hivatásukat végzik – s ami eddig munkaügyi szempontból sem mindig volt értelmezhető.

A munkaügyi rész szövegezésében magam is részt vettem, s úgy vélem, az eddigi, sok-sok bizonytalansághoz képest sokkal tisztábban fogalmazza meg a művészek és a munkáltatóik közötti helyzeteket.

Nagyon jónak tartom azt is, hogy a törvény állami garanciát tartalmaz, elismeri az előadó-művészettel szembeni kötelezettségeit. Jelenleg a törvény végrehajtási utasításain dolgozunk, ugyanis már 2009. március 1-jétől életbe lép, bár igazán az előadó-művészeti törvény a 2010-es esztendőől érezteti hatásait.

Nagyon örülök, hogy a parlament elfogadta a törvényt, de el kell mondjam azt is, a zenei szakma döbbenettel figyelte, hogy ez a szakmai törvény hogyan vált különböző politikai játszmák játékszerévé... Már csak amiatt is felháborodtunk ezen, mert bár a színházi szabályozást érintő kérdésekben sok volt a vita, a zenei területen mindig szakmai kereteken belül maradtunk, s közgyűlésünk, a Szimfonikus Zenekarok Szövetségének közgyűlése a Zene és Táncművészek Szakszervezetével együtt egyhangúan elfogadta a törvénytervezetet. Ez is azt jelzi, hogy a zenész szakma egy-két kivételtől eltekintve egységes. A továbbiakban is közösen gondolkodunk a szabályozáson, hiszen legközelebbi közgyűlésünk legfőbb napirendi pontja éppen az előadó-művészeti törvény egyes paragrafusainak gyakorlati megvalósításával foglalkozik.

S persze már most is látom, hogy a szabályozásban mindenképpen akadnak csiszolandó részek. Amiatt is, mert a szakmai szervezet által megszavazott szöveghez képest változott a végső verzió, s a jövőben még nagy vitákat fog generálni a létszám kérdése, valamint az előadó-művészeti szervezetek teljesítménynek a mérése... Egyébként nemzetközi tapasztalataim birtokában azt mondhatom, hogy Németországban létszám szerint történik a támogatások elosztása, de például Nagy-Britanniában és az Egyesült Államokban ez az adat egyáltalán nem számít... A zenekari szövetség többek között a főállásban foglalkoztatottak létszámához kötötte volna a pénzelosztást, ezt azonban az egyeztetések utolsó etapjában bizonyos erők megakadályozták...

Mindenesetre, ha már egy-két esztendeje működik a szabályozás, akkor ezekre a problémás pontokra vissza lehet térni. Ezért is rendkívül fontos, hogy a sokéves küzdelem után végre megszületett az előadó-művészeti törvény, mert így van mit tökéletesíteni, ráadásul a kulturális területen felfedezhető kaotikus állapotoknak is véget vet.

Annak pedig kimondottan örülök – a Nemzeti Énekkart is fenntartó szervezet főigazgatójaként – hogy végre az énekkarok speciális munkavégzését, belső struktúráját is törvény szabályozza, hiszen eddig ezen a területen kiszámíthatatlan viszonyok között kellett dolgozni. Most sokkal átláthatóbbá váltak a feladatok, s persze az együttesek finanszírozása is.

Szintén külföldi tapasztalataim alapján mondhatom, úttörő dolgot hajtottunk végre a művészetre vonatkozó szabályozás elkészítésével és elfogadtatásával. Európában ugyanis ilyen szabályozás sehol máshol nem létezik, mi hívtunk először életre előadó-művészeti törvényt. Nagy-Britanniában nincs ilyen, s bár Romániában két évvel ezelőtt készült a művészeti életre vonatkozó törvény, ott ezt nem előzte meg ilyen széleskörű szakmai vita, s az a szabályozás messze nem ölel fel ilyen széles spektrumot, mint a miénk. Ráadásul a közalkalmazottak maximum bérért szabályozza, míg nálunk a törvény a minimumot határozza meg... Finnországban találni hasonlót, de az főként a zenei oktatásra vonatkozik. Bár Dániában akad zenei törvény, nem szabályozza az együttesek működését.

A nálunk megszületett törvény egyik legfőbb erénye, hogy előkészítését valóban a legszélesebb szakmai kör végezte. Aki most azt mondja, hogy nem volt alkalma elmondani a véleményét, valótlan állít... Hét esztendő munka hozta meg tavaly decemberben a gyümölcsét, hiszen Dr. Gyimesi László 2001 óta dolgozott azon, hogy megszülessen egy művészeti törvény...

R. Zs.

Szabó Péter, a Miskolci Szimfonikus Zenekar igazgatója:

„Arra vagyunk készítetve, hogy minél több koncertet rendezzünk”

Azonban problémának tartom, hogy nem sikerült teljesen úgy elfogadtatni a törvényt, ahogy a szakma az egyeztetésen ezt jóváhagyta. Jobban örültem volna, ha nem a pódiumon lévő zenészek átlagos létszáma, hanem a főállásban lévő, tehát a státuszos muzsikusok száma számít az együttes létszámának. Már csak amiatt is, mert így egy előző évadi átlagléttség képezi a következő évről szóló támogatás alapját, pedig lehet hogy akkor a létszám már sokkal nagyobb, esetleg kisebb lesz.

Az adott város nagysága határozza meg azt is, hogy hány hangversenyre akad érdeklődő, s persze a koncertterem nagysága is nagyon fontos. S ezek a számok mind-mind nagy hatással lesznek a támogatás nagyságára. Ahogy az is kérdéses, hogy egy olyan együttesnél, amely színházi szolgáltatásokat is ellát, egy operett vagy egy musical kísérete is ugyanolyan koncertnek számít-e, mint egy

nagyzenekari hangverseny? A koncertrendezés a zenekar számára tetemes költségekkel jár (terembérlés vagy -fenntartás, jogdíjak, gázsik, propaganda, szállítás stb.), míg a színházi előadásnál ezek a költségek nem merülnek fel a zenekar számára.

Arra készítetik az együtteseket, hogy a meglévő pénzből minél több hangversenyt rendezzenek. Ez, ha nem lép túl ésszerű határokat, általában elfogadható szempont, de csupán mennyiségi, nem ösztönöz a több és alaposabb próbára, elmélyült műhelymunkára, egyszóval nincs a támogatásnak minőségi feltétele.

Ugyanakkor az ifjúsági előadások és a kortárs művek előadásának ösztönzése nagyon fontos és lényegi tartalmi igény.

Bízom azért abban, hogy ezeket a problémás pontokat majd részben orvosolja a törvény most készülő végrehajtási rendelete.

R. Zs.

Természetesen az előadó-művészeti törvény megszületését én is csak üdvözölni tudom, hiszen kiszámíthatóbbá teszi az együttesek pénzügyi finanszírozását. Ösztönzi a fenntartót támogatási színvonalának megtartására, ill. emelésére. Rendezi a munkügyi kapcsolatokat, figyelembe véve a speciális igényeket.

Lendvai György, a MÁV Szimfonikus Zenekar igazgatója

„Átláthatóbb viszonyokat teremt a kulturális életben. Sajnálom, hogy kikerült a törvényből, hogy a létszám terén az számítson, hányan vannak munkaviszonyban.”

vélem, nem született megnyugtató megoldás. Problémának tartom például azt, hogy bár a szabályozás alapelveként leszögezi, a kulturális érték mellé pénzt rendel, de eközben a kritériumrendszerbe az is beletartozik, hogy olyan együttesek kerülhetnek csak az I. kategóriába, amelyek hosszú távú közszolgálati megállapodást kötöttek valamely önkormányzattal. Ez azért is jelent gondot, mert nem könnyű olyan önkormányzatot találni, amely hajlandó erre pénzt áldozni. Az önkormányzatok számára ugyanis még a néhány milliós támogatás is komoly kiadást jelent, éppen ezért nem lehet előre tudni, hogy például egy polgármesterváltást követően ismét megkötik-e ezeket a szerződéseket. Ha pedig ezzel a zenekar nem rendelkezik, hiába teljesíti jól a többi kritériumot, akkor

is egy kategóriával lejjebb kerülhetünk, jöllehet kultúrateremtő tevékenységünk mit sem változik. Sajnálom, hogy kikerült a törvényből, hogy a létszám terén az számítson, hányan vannak munkaviszonyban. Ez ugyanis foglalkoztatáspolitikai szempontból sem lényegtelen, s mindegyik álláshely mögött családokat találni. A mostani meghatározás: a koncerten játszó muzsikusok átlagléttszáma azért is állít például bennünket furcsa helyzet elé, mert az egyik nap olyan hangversenyt adunk, amelyen 70-en muzsikálnak, másnap pedig két kismakonzertet, amelyen csupán 10-10-en játszanak. Így a három hangverseny átlaga, 30 fő lesz... Köztudott, hogy a muzsikusok játékára jó hatással van a kamarázás, ráadásul ez a nagyzenekari játékot is javítja. Ugyanakkor nagyon sikeresek az óvodai

koncertjeink is, a gyerekek hétvégeken már a szüleiket is hozzák magukkal, hogy komolyzenét hallgassanak. Ha csak emiatt minden évben öt gyereknek lesz kedve hangversenyre járni, akik elhozzák családtagjaikat is, akkor máris születőben van egy új törzsközönség... A mostani szabályozással viszont arra ösztönzik a zenekarokat, hogy inkább minél nagyobb létszámú darabokat tűzzenek műsorra...

De gondolom minderről úgy is lesz még vita a jövőben, hiszen kérdés például a koncertszámnál, hogy egyenrangú lesz-e egy színházi opera-előadás egy hangversennyel, vagy egy MŰPÁ-ban megtartott teltházás gálaest, egy kerületi művelődési házban tartott koncerttel...

A munkakörülményekre vonatkozó passzusokkal is akad némi gondom, hiszen a szabadság kiadásában és a hiányzások

megoldásában ezek a paragrafusok sem segítenek...

Ezek azonban csak apróságok, egy részüket valószínűleg a végrehajtási utasításban is lehet már orvosolni. A lényeg, hogy megszületett az előadó-művészeti törvény, s tényleg átláthatóbb viszonyokat teremt a kulturális életben."

R. Zs.

Hamar Zsolt, a Pannon Filharmonikusok zeneigazgatója

„Nem érzem azt, hogy ezzel a törvénnyel boldognak kellene lennem!”

Előre kell bocsátanom, hogy a törvény egészéről nem tudok és nem is akarok véleményt formálni, megjegyzéseimet mindösszesen a zeneművészet jövőjéért való aggodásom diktálja.

Úgy vélem, ennek a törvénynek egyszer és mindenkorra a következő dolgokat kellett volna meghatároznia: mi a játéktér, mik a játék feltételei és szabályai, kik vesznek-vehetnek ebben részt, mik a „díjak” és mik az esetleges következmények abban az esetben, ha valaki nem teljesít megfelelőképpen.

Emellett, az államnak, mint törvényalkotónak ebben az esetben is fontos feladata kellett volna legyen, hogy önmagát is kontrollálja. Azaz, meghatározza azt a határt ameddig törvényalkotó feladatot lát el, és azon túl – mint jól működő államhoz illik – a törvény betartásáért, betartatásáért felelős.

Szerintem ez az előadó-művészeti törvény – legalábbis annak a zeneművészetet érintő része – egyik kritériumnak sem felel igazán meg.

A törvényalkotó először is egyáltalán nem korlátozza magát. Azzal, hogy nagyon sok alapvető kérdést nem tisztáz, és miniszteri rendeletben kíván a későbbiekben szabályozni, mintegy fenntartja magának a jogot, hogy „menet közben” hozzon meg döntéseket, alakítson szabályokat, rúgjon fel belső arányokat, a mindenkor adott helyzetnek megfelelően, akkor már a szakma részéről természetesen nem ellenőrizhető módon.

Persze ne legyünk teljesen igazságtalanok! Mi az, hogy szakma? Hogyan jöhetett volna létre egy mindenki számára elfogadható törvény, amikor a törvényalkotónak nem volt megfelelő tárgyalópartnere? Amikor nem EGY, egységes tárgyaló partnerrel ült szemben, kik a szakma egészét és teljességét képviselték volna, hanem különböző lobby-csoportokkal tárgyalt, kik egy-némelyike még arra is rá tudta venni, hogy több éves egyeztetési folyamat után, a vég-szavazás előtt egy héttel, fontos és alapvető mondatok kikerüljenek, illetve átírással kerüljenek a törvény szövegébe! Ne felejtjük el, ez a törvény úgy született meg, hogy a szakma két legmeghatározóbb személyisége az egyeztetés során nem volt hajlandó egy asztalhoz ülni! Az egymással szemben álló, egymással rivalizáló szakmai érdekcsoportok pedig mást sem tettek, mint egymás pozícióját gyengíteni igyekeztek. Hogy aztán ez a törvény nemcsak ennek a két szereplőnek a státuszát és mozgásterét határozza meg, hanem mindenkiét? Az már a többiek problémája! Miért nem rendelkeztek erősebb érdekérvényesítő képességgel?

És hogy mi a problémám a törvény jogi és anyagi kereteivel? Be kell, valljam, én nagyon egyszerű gondolkodású ember vagyok. Engem leginkább az érdekelt volna, hogy ez a szabályozás lehetőséget ad-e nekem – egy nem budapesti szimfonikus zenekar vezetőjének – arra, hogy a reám bízott művészeti közösség szakmai fejlődését, illetve az ahhoz szükséges feltételeket megteremtsem. Magyarul, hogy a muzikusaim fizetését feljebb tornázzam! Ugyanis most az ötödét keresik annak, mint a két vezető zenekar tagjai, és úgy vélem, ötször nem rosszabbak náluk. Én nem a pénzt akarom természetesen, hanem a lehetőséget! Hiszen kell, hogy lelkesíteni tudjam őket valamivel, hogy azt mondjam, ha jobban játszanak, ez a fizetésükön is tükröződni fog! S szeretném, ha azt látnánk, milyen feltételeket kell teljesítenünk ahhoz, hogy elérjük azt az anyagi szintet. Úgy érzem azonban, senkinek sem áll érdekében, hogy erre egyértelmű választ adjon. Pedig még az is jobb lenne, ha azt felelnék, mind-egy, hogy mit csináltok, semmiképp sem lesz több a pénzetek...

Egyszóval, nem érzem, hogy ezzel a törvénnyel boldognak kellene lennem, ami azért is fájdalmas, mert véleményem szerint kevés az esély arra, hogy öt-tíz éven belül ismét a Parlament elé kerüljön egy, a zeneművészet belső viszonyaira kiható szabályozás, így hát egy ideig biztosan minden marad a régiben. Sajnos! Vagy hála Istennek?

R. Zs.